

Naša hiša otrok

Letopis montessori Hiše otrok Slovenj Gradec
v letu 2021–2022/števila 7

3 ...	UVODNIK
4 ...	OBOGATITVENE DEJAVNOSTI IN FOTO UTRINKI IZ OBEH SOB
4 ...	UTRINKI DODATNIH AKTIVNOSTI IZ ZELENE SOBE, 3–6
10 ...	Projekt »Vloga glasbenih dejavnosti v vrtcih montessori«
11 ...	UTRINKI DODATNIH AKTIVNOSTI IZ ORANŽNE SOBE, 1–3
16 ...	POGOVOR MED OTROKI – DUHOVITE ISKRICE
18 ...	IZPOD NAŠIH ROK
21 ...	RUTINE V OKOLJU MONTESSORI
21 ...	Potek dneva in rutine v zeleni sobi
25 ...	Potek dneva v oranžni sobi
11 ...	MONTESSORI ZAKLADNICA ZNANJ
27 ...	O OPAZOVANJU V PEDAGOGIKI MONTESSORI
28 ...	REALNO IN SPROŠČENO STARŠEVSTVO
31 ...	ČESA SE LAHKO NAUČIMO OD OTROK?

Naša Hiša otrok Slovenj Gradec

Letopis montessori Hiše otrok Slovenj Gradec 2021–2022/številka 7

Izdaja: Eduka, Zavod za izobraževanje in svetovanje, PE Zasebni montessori vrtec Hiša otrok Slovenj Gradec, Podgorska cesta 2

Odgovorna urednica: Aleša Jordan, direktorica vrtca in pedagoginja montessori 0–3 in 3–6

Urednica: Eni Bačac, pedagoginja montessori 0–3

Lektoriranje: Nina Bradič, prof.

Oblikovanje in izvedba: Lepota oblike Lidija Verčkovnik s. p.

Foto: iz arhiva montessori Hiše otrok Slovenj Gradec, uredil Domen Jordan, pedagog montessori 3–6

Izdelki: delo otrok našega vrtca

Naklada: 50 izvodov

© Eduka, Zavod za izobraževanje in svetovanje. Slovenj Gradec, junij 2022

Uvodnik: Spoštovani!

Pred vami je sedma številka letopisa Naša hiša otrok in zaključuje se osmo učno leto. Kljub nekaterim ponovnim zdravstvenim omejitvam smo v celoti uspeli z izvedbo letnega delovnega načrta za učno leto 2021/2022, saj je delo z otroki ves čas potekalo kot načrtovano. Izpeljali smo dodatne, obogatitvene dejavnosti za otroke kot so smučanje in plavanje za otroke zelene sobe ter projekt Sonček za otroke oranžne sobe. Več o obogatitvenih dejavnosti čez celo leto lahko preberete v nadaljevanju letopisa v prispevku Obogatitvene dejavnosti in foto utrinki v naši hiši otrok.

Povezovanje s starši je bilo v prvem delu leta, takoj po izvedenem skupnem roditeljskem sestanku v živo, bolj ali manj spet prilagojeno delu na daljavo. Veseli in hvaležni smo, da smo vsaj v drugem delu leta lahko ponovno nadaljevali z dodatnimi aktivnostmi in povezovanji v živo, izvedli smo pomladno delavnico za očete in otroke v obeh sobah.

V aprilu smo se vsi strokovni delavci udeležili strokovnega srečanja na temo Opazovanja, organiziranega v okviru Združenja montessori Slovenije v Ljubljani. O pomenu opazovanja v pristopu montessori in dnevni rutini v okolju montessori si lahko več preberete tudi v nadaljevanju letopisa.

V maju smo po dolgem času v živo izvedli delavnico za starše in strokovne delavce pod vodstvom priznane predavateljice in avtorice knjige Srčni učitelj, gospe Sabine Košmrl Kaučič. Hvaležni smo za možnost ponovnega skupnega zaključka učnega leta vrtca v živo na Kopah, na katerem se že tradicionalno tudi poslovimo od otrok, ki odhajajo v šolo. Letos odhaja v šolo kar devet otrok. Želimo jim veliko veselja na njihovi nadaljnji poti učenja!

Zelo pomembno je tudi povezovanje in predstavljanje našega dela in pristopa montessori v lokalnem okolju, kjer sodelujemo tako z vključevanjem otrok v projekte (npr. sodelovanje nekaterih otrok v natečaju likovnega izdelka na temo skrbi za okolje, v okviru komunalnega podjetja) kot tudi s predstavitvami našega programa in dela v okviru povezovanj z ustanovami v Mestni občini Slovenj Gradec.

Naj ob zaključku leta izrečem zahvalo vsem strokovnim delavcem naše Hiše otrok, staršem, starim staršem ter vsem ostalim, ki ste prispevali ali nas podpirali pri našem delu z otroki!

Aleša Jordan,

*direktorica zavoda in ravnateljica vrtca,
Pedagoginja montessori za starost otrok 0–3 in 3–6*

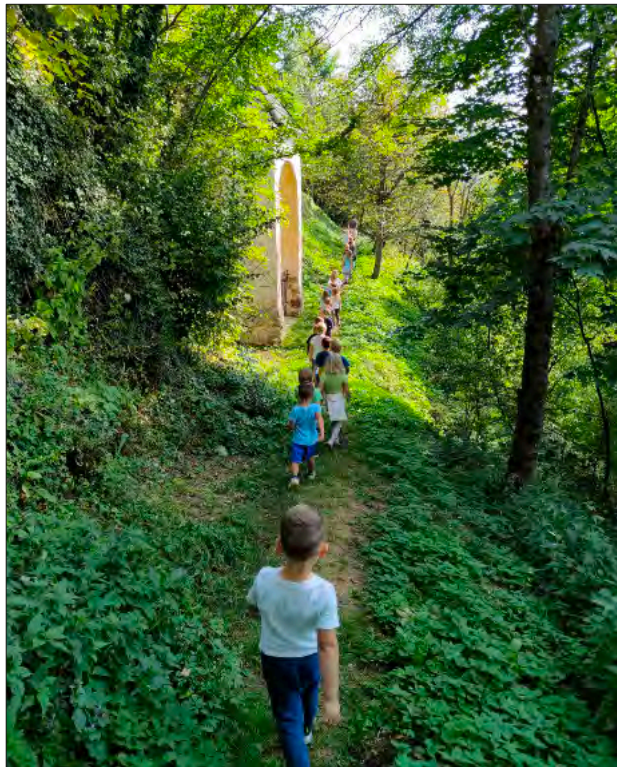
»Otrok je edina točka, na kateri se lahko srečajo čustva plemenitosti in ljubezni vseh ljudi. Duše ljudi so bolj mehke in prijazne, ko govorijo z otrokom. Celotno človeštvo lahko uživa globoka čustva, ki jih prebudijo otroci. Otrok je urelec ljubezni. Kadarkoli se dotaknemo otroka, se dotaknemo ljubezni. «

Maria Montessori

Utrinki dodatnih aktivnosti zelenе sobe (sobe 3–6)

Pohod na grad – V začetku leta, v toplih septembrskih dnevih, smo odšli, kot je že običaj vsako leto, na daljši pohod do cerkve sv. Pankracija nad Starim trgom. S sabo smo vzeli malico in si pripravili manjši »piknik na prostem«.

Božično dogajanje – večkrat smo obiskali praznično mestno jedro, kjer smo se pogovorili o božiču in občudovali okrašen Glavni trg mesta Slovenj Gradec.

V sobi smo postavili in okrasili božično drevo ter spekli praznične dobrote. Zaželeli smo si čudovite praznične dni.

Januarja smo v okviru smučarske šole DR7 organizirali spremstvo otrok na smučarski tečaj na Rinskem vrelcu v Kotljah.

Obiskali smo Prostovoljno gasilsko društvo Slovenj Gradec, kjer so nam razkazali dve intervencijski vozili. Gasilci so nam pokazali gasilno opremo in predstavili svoje delo.

Obiskali smo Koroški pokrajinski muzej Slovenj Gradec, kjer smo se pogovorili o zgodovini mesta Slovenj Gradec in Koroške regije.

Večkrat smo obiskali Knjižnico Ksaverja Meška, Slovenj Gradec. Predstavili so nam kakšno knjigo in mi smo si z veseljem izposodili izbor knjig.

Spomladansko druženje z očetmi, delo z materiali in ustvarjanje »presenečenja« za mame.

Aprila se je večina otrok zelene sobe udeležila plavalnega tečaja plavalne šole DR7 v Ravnah na Koroškem.

Izkušnja gozda – ob četrtkih, ob toplejših dnevih, obiščemo bližnji gozd, kjer poslušamo ptice in občudujemo naravo.

Sprehodili smo se do mestne toplotarne, kjer smo nekaj izvedeli o njenem delovanju in opazovali močvirnato naravo v bližini. Pogovorili smo se o živalih in rastlinah tega območja.

Druge aktivnosti zunaj ob vsakem vremenu – sprehodi, opazovanje narave, prosta igra v parku.

V parku smo nabirali kostanje, na polju opazovali štoklje in druge ptice.

Prosta igra na mestnih igriščih.

Projekt »Vloga glasbenih dejavnosti v vrtcih montessori«

Letos sodelujemo v projektu »Vloga glasbe in načrtovanje glasbenih dejavnosti v vrtcih montessori«, ki jo v okviru doktorskega študija na Pedagoški fakulteti univerze v Mariboru vodi mag. Maruša Lavre. Namen projekta in raziskave je preveriti učinek eksperimentalnega programa za učenje glasbe v vrtcih montessori na razvoj glasbenih sposobnosti predšolskih otrok. Vsi otroci naše zelene sobe so sodelovali v raziskavi in bili vključeni v testiranje glasbenih sposobnosti v okviru igre v manjših skupinah. V času trajanja projekta so bili otroci spodbujani k sodelovanju pri glasbenih dejavnostih z namenom izboljšanja njihovih glasbenih sposobnosti.

V tem projektu organizirane glasbene delavnice nudijo otroku veselo razpoloženje ob učenju in doživljanju pesmi. Omogočajo razvoj ritmičnega posluha, doživljanje različnih čustev in razpoloženj. Otrok se giblje skladno v ritmu glasbe, zazna razliko v tempu, preizkuša različna glasbila in zvočila ter sodeluje pri glasbenih didaktičnih igrah.

Pripravil: **Domen,**
pedagog montessori 3-6, zelena soba

Utrinki dodatnih aktivnosti iz oranžne sobe (sobe 1-3)

V oranžni sobi smo se v začetku šolskega leta posladkali s piškoti, ki smo jih kupili pri Pergerju.

Drug na drugega smo se navajali ob petju pesmic na črti. Skupaj smo pripravili slano testo za ustvarjanje.

Po tradicionalnem slovenskem zajtrku smo se na črti pogovarjali o čebelah in medu. Prebrali smo knjižico o čebelah.

Pozimi smo za ptice naredili srčke iz semen in masla ter jih obesili na igrišču.

Skupaj smo okrasili božično drevo.

Decembra smo vsak ponedeljek prižgali adventno svečko in se veselili božično novoletnih praznikov.

Mrzla zima nas ni odvrnila od gibanja. Preizkusili smo se v premagovanju poligona.

Ustvarjali smo praznične laterne.

Preživeli smo popoldan z očetmi, ustvarjali čestitke za mamice in pokazali, kaj v vrtcu delamo.

V decembru smo kar dvakrat pekli piškote in se sladkali z njimi.

Igrali smo na ksilofon.

Na prvi pomladni dan smo se sprehodili do bližnje cvetličarne, izbrali pomladne rožice in jih posadili na igrišču.

Aprila smo se odpravili na kratek pohod s starši. Zbrali smo se pred vrtcem in nato pot nadaljevali proti Staremu trgu, vmes pa smo peli pesmice in reševali uganke. Na koncu smo si privoščili sadni sok in se igrali na igrišču. Pohod smo organizirali v sklopu projekta Mali Sonček. Namen le tega je spodbujanje gibanja v predšolskem obdobju. Skozi celo leto smo se udeleževali v različnih gibalnih dejavnostih (ples, igre z žogo, poligon, igre na snegu, sprehodi ...), zaključili pa smo ga s tem pohodom.

Priprava: **Martina**,
pedagoginja montessori 0-3

Pred veliko nočjo smo tudi mi pobarvali pirhe.

Pogovori med otroki –

Deček M.: »Ooo, jaz upam, da bo danes korekrompir in čufti!«

Deklica N.: »Ta avtobus pa gre hitreje!«

Deček B.: »Ja normalno, saj je novejši!«

Deček P.: »Jaz sem se danes na plavanju utopil.«

Deček B.: »Utopil?«

Deček P.: »Ja ... ni blo fajn.«

Deček M.: »Jaz pa ne bom pil, sem že na plavanju dosti vode popil.«

Deklica Z.: »Z atijem sva pa bila v skrivnem gozdu in sva videla medveda. Da sva lahko pobegnila, sva mu vrgla sladke storže!«

Deček T.: »Storži pa kr niso sladki ...«

Deklica Z.: »Ja pa napolnila sva jih z medom!«

Deček F.: »Jutri grem frizerju. Dobil bom novo glavo.«

Asistentka: »A si že končala?«

Deklica Z.: »Ne še!«

Asistentka: »Delo zaključimo.«

Deklica Z.: »Ne morem ...«

Asistentka: »Kako to da ne?«

Deklica Z.: »Ker sem zelo zelo lačna ...«

Deček B. (se odpravlja domov): »Adijo!« (Se obrne proti dečku M.)
»Pridi ...«

Asistent: »On pa še ne gre domov (deček M.).«

Deček B.: »Ja, ampak on bo opazoval moj odhod iz vrtca.«

Deklica T.: »A veš moj očka ...«

Deklica N.: »Zakaj pa ti rečeš očka? To je ja po angleško ...«

Asistent in nekaj otrok se pogovarjajo o prazgodovini.

Deček M.: »A veš, jaz sem včasih bil opica ...«

Asistent: »Veš, naši predniki, dolgo dolgo časa nazaj so bili opičjaki.«

Deček M.: »Aja ... A moja bica je bla opica?«

Asistent vpraša dečka. »A si slabo spal?«

Deček T. odgovori: »Ja, petelin je celo noč lajal.«

Ohranžna soba

Zelena soba

– duhovite iskrice

Deček T. govori drugemu otroku v garderobi, ki se odpravlja domov:
»Adijo. Priden bodi pa mamico ubogaj. Adijo.«

V božičnem času deček F. razlaga asistentki: »Za božička bom dobil avtobus. Mami pa ati pa pivo.«

Na črti praznujemo rojstni dan. Kdor želi, lahko slavljenca tudi objame in mu vošči. Deček J. ga prime za roko in mu vošči: »Dober dan!«

Deček J. razlaga dečku L., da je padel s kolesom, ker ga je ati spustil. L. ga posluša in mu reče: »A si ga kregal?«

Deklica H. sedi na kahlici. Deklica Z. pride v stranišče in ji začne peti:
»Muca lula, kuža lula ...«

Ko pred kosilom sedimo za mizo, deček J. prime stol mlajše deklice H. in ji reče: »Če boš padla, te bom jaz držal.«

Med sprehodom v parku, deček L. sprašuje asistentko, če bomo šli še na igrišče. Asistentka mu odgovori: »Danes nimamo več časa, moramo iti na kosilo.« Deček se zamisli in reče: »Šmentana muha.«

V vrtcu pogosto pojemo pesmico: »Pa pojejmo torej jabolko (hruško, korenček ...), njam njam njam njam, pustimo pa sladoled (čokolado, tortice ...), fuj fuj fuj fuj ...« Deček J. si med oblačenjem v garderobi poje pesmico: »Pa pojejmo zdaj Eni, njam njam njam njam, pustimo pa Martino ...«

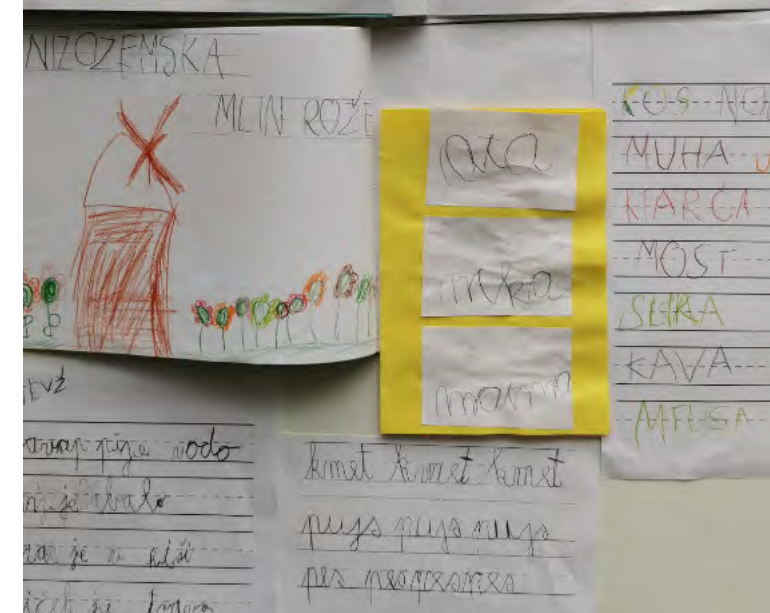
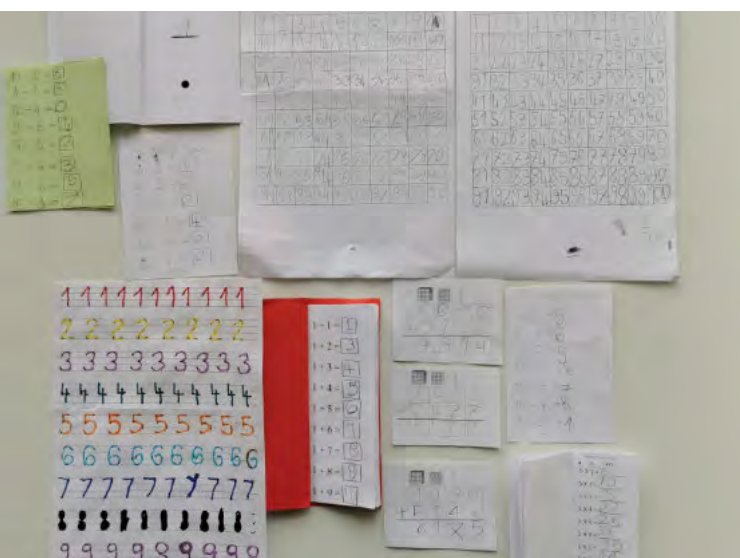
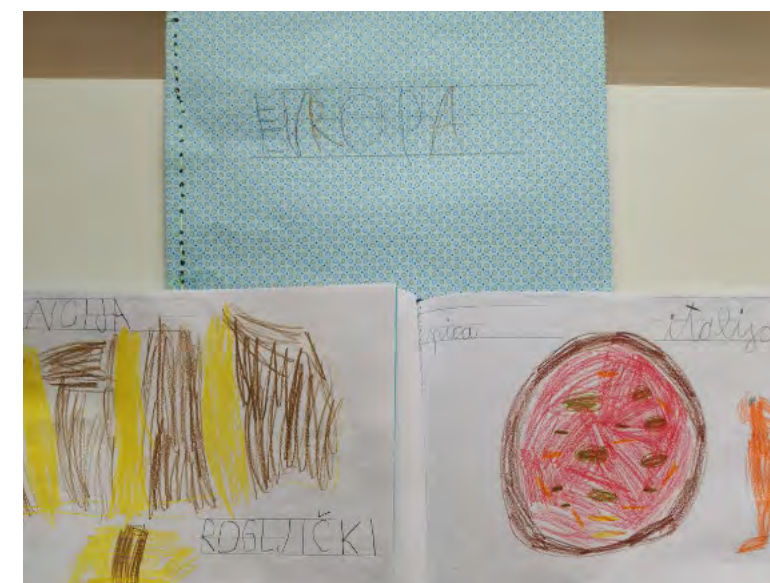
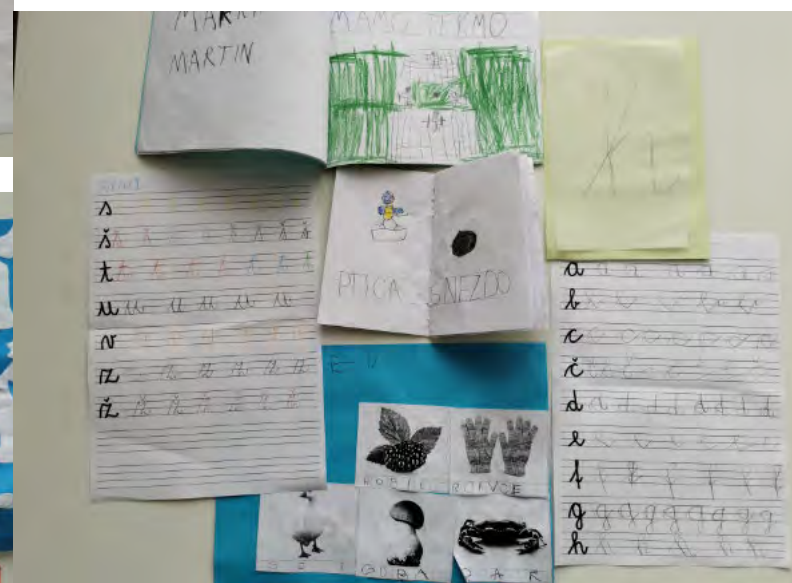
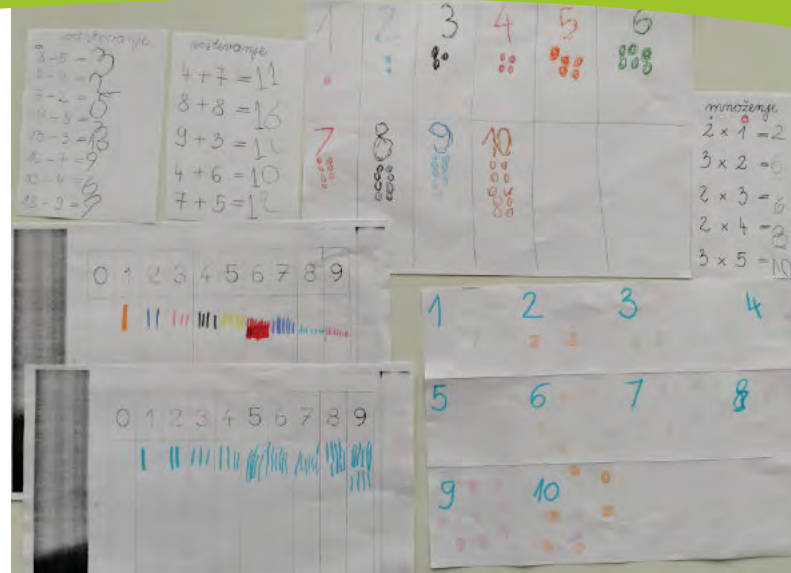
Otroci z asistentko berejo knjigo o človeškem telesu in se pogovarjajo o čustvih. Asistentka razlaga o strahu in sprašuje otroke, če jih je kdaj strah. Deček J. reče: »Ko je poplava.«

Asistentka v parku fotografira otroka in jim pove, naj vsi rečejo:
»Siiiiir!« Otroci začnejo vpiti siiiiiir, deček F. pa nekaj časa tiho opazuje, potem pa veselo reče: »Pecivooo!«

Izpod naših rok

ZELENA SOBA

Izpod naših rok

ORANŽNA SOBA

RUTINE V OKOLJU MONTESSORI

»Okolje montessori je unikatno na način, da otroku omogoča 'strukturirano svobodo'.«

Vzpostavitev dosledne in strukturane rutine ter stalni ritem dneva otroku nudi občutek varnosti in mu hkrati dovoli svobodno voljo na drugih področjih. Tudi v nepredvidljivih situacijah, s katerimi se dnevno soočamo, se bo otrok počutil opolnomočenega biti samostojen in odgovoren, saj nas ne bo ves čas spraševal, kaj sledi. Takšen pristop omogoči otroku zmožnost razmišljanja, učenja in rasti na njegov lasten način.

Dnevne rutine v naši zeleni sobi se le redko spreminjajo in skozi celo leto ostajajo pretežno enake. Otroci točno vedo, kaj pričakovati skozi dan, ko vstopajo skozi naša vrata. To omogoča otroku, da najde svoje ravnesje za delo, skupne dejavnosti ter druženje, hkrati pa omogoča asistentom mirno organizacijo in sposobnost, da vsakemu otroku nudijo pozornost in naklonjenost, ki jo potrebujejo.

»Okolje montessori je unikatno na način, da otroku omogoča 'strukturirano svobodo'.«

Povzeto po »Bell Canyon Montessori«.

POTEK DNEVA IN DNEVNE RUTINE V ZELENI SOBI

Prva izmed dnevnih rutin v našem okolju montessori je ureditev otroka v garderobi. Otroci se slečejo, obesijo jakne ter pospravijo čevlje. Poiščejo copate in mirno vstopijo v zeleno sobo.

Ob prihodu v zeleno sobo si otroci najprej umijejo roke. Osebna higiena je ključnega pomena za delo z materiali in v naši sobi ustaljena rutina.

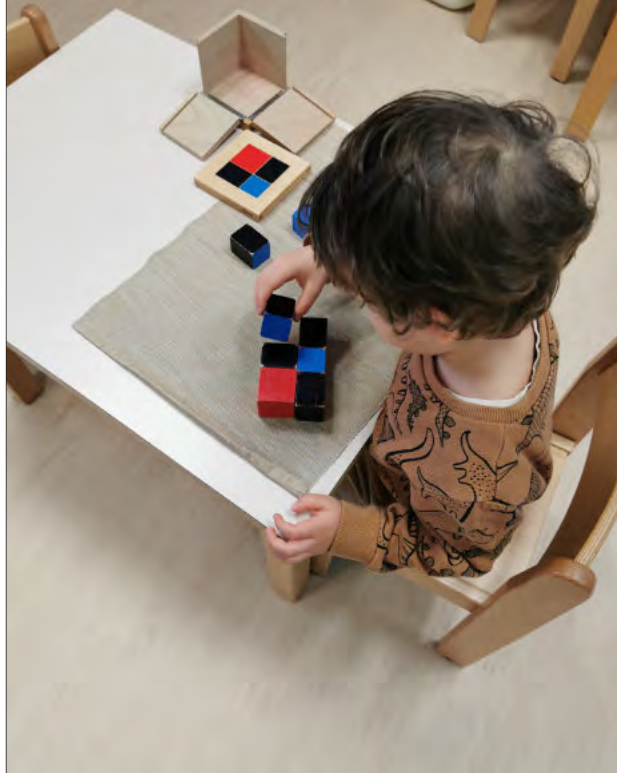

Sledi čas jutranjega individualnega dela, kjer otroci izbirajo materiale z vseh področji okolja montessori.

V dopoldanskem času je otrokom na voljo zajtrk. Kdaj poseže po njem, je odvisno od otroka samega, od njegovega ritma, rutin in dela. Medtem ko nekateri otroci zajtrkujejo, drugi delajo z materiali.

Dopoldanski čas v sobi se zaključi s »črto«, katere osnovni namen je gibanje, pa tudi sodelovanje, povezanost ter oblikovanje in gradnja naše skupnosti. Vključuje različne aktivnosti, med katerimi so najpogostejše hoja po črti, poslušanje glasbe in petje pesmi, igranje na glasbila oziroma različne glasbene delavnice, praznovanje rojstnega dne po pedagogiki montessori, skupni pogovori in raz-

prave, telovadba, gibalne aktivnosti, ples, elementi sproščanja, npr. meditacija itd. Pogosto pa si v deževnih dneh skupaj z otroki pripravimo športni poligon. Gibanje in aktivnosti na črti se zaključijo z igro tišine.

Vključevanje otrok v dejavnosti vsakdanjega življenja je tudi ena izmed zelo pomembnih smernic pedagogike montessori. Poleg skrbi za okolje sko-

zi celoten dan, kot je pometanje tal, čiščenje miz, zalivanje rož, dežurni otroci pred odhodom v garderobo pripravijo mize s pogrinjki, krožniki in priborom ter uredijo materiale na policah.

Na svež zrak se odpravimo ob vsakem vremenu. Občudujemo naravo, dogajanje ob potokih, v par-

ku, radi imamo naše mesto Slovenj Gradec in večkrat obiščemo tudi različna javna igrišča, odpravimo se v knjižnico, v toplejših mesecih se ob četrtkih odpravimo v gozd.

Ob prihodu nazaj v hišo otrok, se otroci ponovno uredijo v garderobi, si umijejo roke ter za svojo mizo počakajo na kosilo. Ta čas je v naši sobi zelo drago-

cen. Slovensko govoreči asistent vodi razgovor o raznovrstnih temah od planeta Zemlje in vesolja, živali in rastlin, do človeka in njegovega življenja. Ob posebnih priložnostih pa različne aktivnosti z njimi deli tudi slovensko govoreča asistentka iz oranžne sobe. Ta čas pred začetkom obedovanja pogosto zaključimo s pogovorom 'zakaj smo hvaležni'.

POTEK DNEVA V ORANŽNI SOBI

Zjutraj se poslovimo od mamice ali atija in vstopimo v garderobo, kjer se slečemo. Asistentki nas spodbujata, da čim več naredimo sami (odvisno od starosti). Mlajši si lahko npr. odpnejo ježke na čevljih, slečejo kapo ... Starejše, ki se že zmorejo samostojno sleči, pa spodbujamo, da obesijo svojo jakno in pospravijo čevlje pod klopco. Med tem časom tudi radi zapojemo kakšno pesmico.

Ko vstopimo v sobo, si gremo najprej umiti roke. Potem pa pogledamo po policah in si izberemo

kakšen material, ki nam je všeč. Zjutraj prav tako radi preberemo kakšno knjigo.

Po krajšem jutranjem delu je že čas za zajtrk. Pred zajtrkom si umijemo roke in se postavimo v vrsto pred pultom, kar nam že zelo dobro uspeva. Zajtrk je pripravljen tako, da si lahko samostojno postrežemo, kar želimo (npr. kos kruha z namazom ali brez).

Sledi razdeljevanje juhe starejšega otroka.

Začetek obedovanja označimo s prav posebno pesmijo 'Dober tek'. Otroci se primejo za roke in skupaj zapojejo.

Ko otrok zaključi s kosilom, pospravi stol in odnese posodo ter pribor v korito. Zvije svoj prtiček na mizi, ga pospravi ter za mizo počaka na čas počitka. Pogosto ta čas otroci samostojno odidejo na stranišče.

Čas počitka se prične s poslušanjem, branjem ali pripovedovanjem zgodbe. Pogosto asistenti v ta čas vključijo zgodbe montessori, kot so na primer 'Deček tekoča voda' in na takšen način otroci spoznavajo začetke življenja na Zemlji. Sledi umirjajoča glasba in čas počitka, ki otroku omogoča pomiritev, notranjo kontrolo in red, refleksijo dneva, gradnjo koncentracije ter spoštovanje drugih ljudi v okolju. Otroci tako pridobivajo občutek bivanja v skupnosti.

V času počitka nekateri otroci zaspijo, ostali pa imajo možnost tihega individualnega dela.

Po počitku, ko se že večina otrok prebudi, poteka popoldansko delo. V tem času nekateri otroci samostojno pripravijo malico, več je skupinskega dela ter dela v paru, listajo knjige in med seboj razpravljajo, prav tako imajo pogosto možnost dela z glasbili, zvonci montessori ter posebnimi predmeti (glasbena skrinjica).

Ob zaključku dneva sledi ureditev zelene sobe in prehod v oranžno. Takrat nekaj otrok skupaj z asistentom uredi materiale na policah, odnese brisače v pralnico ter umazano posodo v kuhinjo. Prav tako pobrišejo mize in pometejo tla.

Takšno sodelovanje pri vsakodnevni dejavnosti v skupnosti otroku nudi zadovoljstvo, dobro počutje in možnost samostojnosti. Dnevne rutine in vsakodnevno delo v sobi poteka vzporedno v obeh jezikih, v slovenščini in angleščini.

Domen,

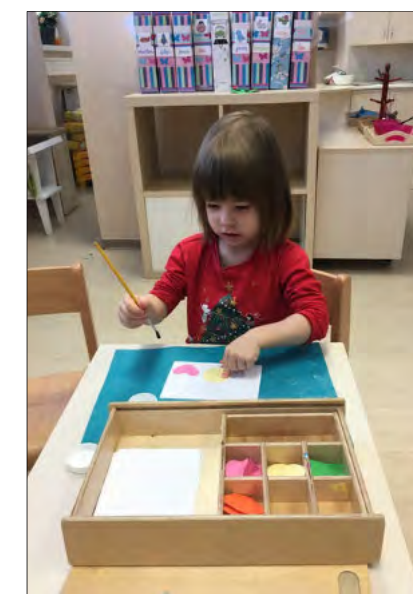
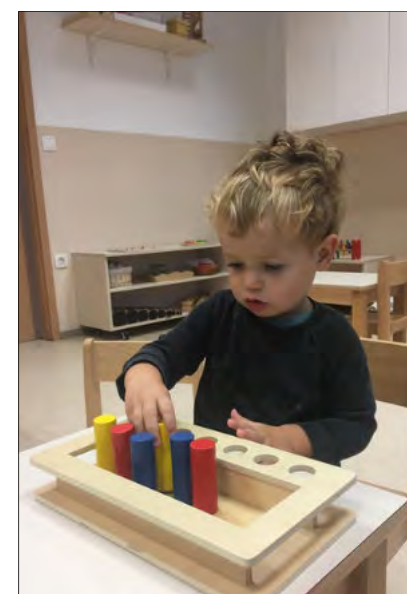
pedagog montessori 3–6

Po zajtrku je čas za nego, posebej za mlajše otroke, ki še imajo plenice. V oranžni sobi veliko časa posvečamo pripravi na odvajanje od plenice. Tako tudi tiste otroke, ki še imajo plenice, spodbujamo, da se usedejo na kahlčo ali stranišče. S pomočjo pesmic in bibarij postane celotno dogajanje bolj zanimivo, otroci pa se hitro navadijo na to rutino.

Po zajtrku pa je seveda čas tudi za tisto pravo delo z materiali in v naši sobi je takrat delovno kot v mravljišču, vsak otrok najde kakšno delo zase. V oranžni sobi so zastopana naslednja področja: vsakdanje življenje, fina motorika, zazna-

vanje, jezik in umetnost. V tem času naredita asistentki največ predstavitev ter si hkrati tudi za beležita, kaj je pritegnilo določenega otroka in kaj bi mu še lahko predstavili. Običajno asistentka nekaj otrok povabi k pripravi malice za celo skupino, kar pri nas velja za zelo posebno opravilo, ki se ga z veseljem lotimo. Včasih pa si dan popestrimo tudi s pripravo smutijev ali pečemo piškote, s katerimi se posladkamo pri popoldanski malici.

Pospravimo, pospravimo ... zapojeta asistentki, ko je čas za igro črte in tišine. Na črti se najprej malo razgibamo in potelovadimo ali pa zaplešemo ob zvokih kakšne pesmice. Nato se usedemo in zapojemo še kakšno pesmico ali povemo kakšno barijo. Asistentki se trudita, da vključiva tako slovenske kot angleške pesmice, saj tudi čez ves delovni dan aktivnosti potekajo vzporedno tako v slovenščini kot v angleščini. Za razvoj grobe motorike občasno pripravimo poligon – plazenje skozi rov, kotaljenje po blazni, delanje prevalov, hoja po gredi ..., pri katerem otroci z veseljem sodelujejo. Najbolj pa nam je všeč, kadar asistentka Martina prinese ukulele in nam kaj zaigra. Tega se kar ne moremo naveličati. Po gibanju in pesmicah se umirimo z igro tišine, takrat vsi opazujemo ali poslušamo nek predmet (npr. glasbeno skrinjico) in poskušamo biti pri tem čim bolj tiho in pri miru. Včasih nam dobro uspe, včasih pa rečemo, da bomo morali še malo vaditi.

In že je čas za gibanje na svežem zraku! V garderobi se oblečemo čim bolj samostojno in vremenskim razmeram primerno. Vsak dan se odločimo, kam se bomo odpravili. Najrajši se igramo na

vrtčevskem igrišču, pogosto pa se odpravimo na sprehod v park ali skozi mesto. Po poti opazujemo račke ali kučke na sprehodu, zanimivi pa so nam tudi avtomobili, tovornjaki in druga vozila.

Po sprehodu nas že čaka slastno kosilo. Najprej je na vrsti nega in umivanje rok, nato pa pripravimo slinčke in sedemo k mizam. Preden začnemo jest, zapojemo pesmico in si tako zaželimo dober tek. Po kosilu pobrišemo mize ter si umijemo roke in usta.

Po vsem tem dogajanju smo že pošteno utrujeni, zato že komaj čakamo, da ležemo k počitku. Preden zaspimo, se umirimo s poslušanjem zgodbe ali umirjene, sproščujoče glasbe. Asistentki pa vmes uredita sobo, pišeta opazovanja, naložita fotografije, pripravljata nove materiale, iščeta pesmice ...

Ko se dobro spočiti zbudimo, gremo najprej v kopalnico na nego. Nato pa si lahko postrežemo s sadno malico. Izberemo si še kakšno delo ali preberemo kakšno knjigo in že je čas, da gremo domov. Zunaj nas čaka mamica ali ati. Adijo, se vidimo jutri!

Eni,

pedagoginja montessori 0–3

Zakladnica znanj Montessori

O OPAZOVANJU V PEDAGOGIKI MONTESSORI

Pedagogika montessori izhaja iz znanstvene metode opazovanja razvoja otroka, zato je opazovanje otrok izjemno pomembno. Da montessori pedagogi vedo, kakšne spodbude potrebuje vsak individualni otrok v določenem razvojnem obdobju, jih morajo vsak dan

opazovati. To se na prvi pogled zdi zelo enostavno, in morda mislite, da tukaj ni potrebno ničesar razlagati. Temu še zdaleč ni tako. Opazovanje je namreč proces objektivnega spremljanja otrok, da bi jih razumeli, kaj vedo in kako delujejo. Objektivnost od opazovalca zahteva, da se znebi vsakršnih predsodkov o otroku, ki ga opazuje. Preprosto zabeleži in zapiše vse, kar opazi, brez sodb.

Kdaj ste nazadnje samo sedeli in opazovali, kaj otrok dela?

Kdaj ste nazadnje otroka samo opazovali, brez da bi posredovali, potem ko je že petič neuspešno poizkušal zapeti gumb?

Predstavljajte si, da svojega otroka še nikoli niste srečali in ste radovedni, kdo ta otrok je. Glejte, kaj otrok počne. Če si boste pripravili zvezek, kamor boste svoja opazovanja zapisali, se boste lahko čez čas ozrli nazaj v svoje zapise. In pred vami bo lep dokument o postopnem razvoju vašega otroka. Pri zapisu skušajte biti objektivni, ne predpostavljajte, da veste, zakaj otrok počne kar počne. Morda bo tako opazovanje v vas vzbudilo čudenje in odprtost. To oboje nam omogoča, da v otroku vidimo tudi tisto, česar do zdaj še nismo opazili in ga zato bolje razumemo. Prepoznali boste kdaj se odzvati na potrebe otroka in kako primerno reagirati. Morda boste njegovo delo še bolj spoštovali in prilagodili svoje »intervencije« ter mu tako omočili, da čimbolj razvije svoj potencial.

»Pravzaprav v resnici ne vidimo z očmi in ne slišimo z ušesi, ampak preko naših prepričanj. Postaviti naša prepričanja na stran pomeni, da prenehamo obstajati kot mi sami, v lastni osebi za nekaj trenutkov.«

(Lisa Delpit)

Kaj vse lahko opazujemo?

Dr. Montessori je govorila o treh vrstah opazovanja: o neposrednem opazovanju sebe ter neposrednem in posrednem opazovanju otroka. Ko neposredno opazujemo sebe, se sprašujemo: Kakšne reakcije se mi vzbujajo, ko opazujem otroka? Kaj začutim, ko otrok nečesa ne zmore? Kaj začutim, ko otrok med igro naredi nekaj, kar mi ni všeč? Ob neposrednem opazovanju otroka, pa lahko opazujemo razvojne mejnike: Kako otrok drži pisalo? Kako se giblje? Kakšna je njegova interakcija s sorojenci? Posredno opazovanje pa pomeni vse tisto, kar opazite pri interakciji z otrokom.

Tako znanstveno opazovanje nikakor ni enostavno. Potrebno je veliko vaje, da se umirimo, se ustavimo v svojem odzivanju. Skozi opazovanje se pred nami razkrije otrok – enkrat in edinstven. V nas pa se prebudi usmiljenje do tega otroka, ki ga zdaj lažje sprejmemo v celoti – takega kot je.

Martina,

pedagoginja montessori 0–3

(vir: Priročniki z izobraževanja za pedagoga montessori za otroke od rojstva do treh let)

»Če si zares želimo spreminjati stvari na bolje, se moramo obrniti na otroka.«

(dr. Maria Montessori)

Realno in sproščeno starševstvo

Dandanes smo starši ves čas obdani z opombami in opozorili o zdravi prehrani, varnosti, uporabi zaslonov, preživljanju časa zunaj, kako voditi pogovor itd. Te zahteve se ne končajo in biti starš v današnjem svetu je lahko izredno stresno, ampak če si dovolimo, je lahko tudi zelo sproščujoče in zabavno.

Z uvedbo nekaj smernic pedagogike montessori lahko postanete veliko bolj sproščen starš, opremljen z znanjem, ki bo vašemu otroku pomagal rasti in se razvijati. Maria Montessori je razvila svoje teorije na podlagi opazovanja dojenčkov ter mlajših otrok. Kljub temu, da je svet od začetkov dela Marie Montessori zaznamovalo veliko sprememb, je narava otroka univerzalna in se ni spremenila.

Trije osnovni koraki s katerimi boste ostali na pravi poti. Ti koraki se pogosto prepletajo in niso vedno ločeni: **OPAŽUJ, PRIPRAVI, SPOŠTUJ.**

Opazovanje in priprava

Vzemite si trenutek in se spomnite, kako ste se pripravljali na prihod vašega prvega otroka – učenje o nosečnosti, zdravje, kaj pričakovati, priprava otroške sobe, branje knjig o vzgoji, obiski tečajev, raziskovanje različnih možnosti, produktov itd. Zdaj pa pomislite na prve tedne doma z dojenčkom, kako malo časa ste se lahko dejansko fokusirali na vse ostalo razen na nego in dojenje.

Ampak medtem ko ste vi vadili biti starš in pilili svoja nova znanja glede nege, hranjenja in varno-

sti, se je vse uredilo in postalo tako rekoč čisto predvidljivo – vsaj za nekaj časa, do novih izzivov.

Potem pa nekega dne opazite, da so oblačila premajhna in tako priskrbite večjo velikost, da le ustrezajo vašemu otroku. Ko otrok postaja vedno bolj motoričen, preuredite otroško sobo tako da lahko varno raziskuje stvari, ki ste jih vi tako skrbno postavili na dosego otroške roke. Na začetku je bila otroška soba organizirana tako, da je bilo okoli bolj primerno za vas, odraslega. Zdaj pa morate vi, odrasli, prilagoditi okolje tako da bo odgovarjalo potrebam vašega otroka.

Metoda opazovanja in priprave se bo nadaljevala in ponavljala skladno z razvojem otroka.

Spoštovanje otroka

Lahko se naučite razumeti, kako razmišlja vaš otrok in ga potem naučite, kako opravljati različne naloge, ki jih otrok želi doseči. Prilagodite gospodinjstva opravila glede na otrokovo starost in zmožnosti. Zelo bo ponosen, da bo lahko prispeval in se tako počutil kot enakovreden član družine.

V mislih imejte naslednje:

1. Spoštujete otroka kot individualnega člana družine. To naredite z opazovanjem in da postavite sebe v njegove misli. Bodite v ozadju in otroku dovolite svobodno delati stvari zase, kljub temu da bo zato potreboval dalj časa npr. da bo zaprl zobno pasto. Poskusite razumeti otrokov ritem.
2. Dajte svojemu otroku preproste smernice vedenja – otroci cenijo, da vedo kaj storiti in kako. Lahko mu pojasnite ' Tako to počnemo v naši družini.' Nadaljujete z usmerjanjem in podporo otroka, dokler določena rutina ni ponotranjena. Ponavljanje je zelo pomembno pri utrjevanju veščin.
3. Če vaš otrok ni dovolj čustveno zrel za abstraktno razumevanje, razumevanja pri njem ne boste dosegli. Nekje med 5. in 8. letom se pri otroku razvije zmožnost abstraktnega razume-

vanja. Logične posledice niso primerne, dokler otrok ne osvoji zmožnosti razumevanja. Sprejmite otrokovo egocentričnost, potrpežljivo počakajte na zrelost.

4. Učite s poučevanjem (demonstriranjem) in ne s popravljanjem, saj lahko s tem ogrozite otrokovo voljo in motiviranost. Če vaš otrok naredi napako, demonstrirajte pravilen način kakšen drugi dan, da lahko ima otrok možnost ponovno poskusiti.

5. Uredite svoj dom tako da lahko otrok raziskuje, se giba in dotika. Naj bodo stvari primerne za otroka na dosego njegovih rok. Odstopite predal ali omarico v kuhinji za vašega malčka. Če imate prostor, dodajte majhno mizo in stol za delo in malico. Raziskovanje je ključ do učenja.

6. Ne prekinjajte otroka, medtem ko je zbran in se fokusira na svoje delo. Kljub temu bodite realistični in obdržite družinski urnik – starši so varuhi rutin. Popolnoma sprejemljivo je, da otroka prekinete in ga s tem opomnite, da čez 5 minut odhaja v vrtec ali na kosilo.

Sledite rutini in se sprostite.

Bodite dosledni kolikor le lahko – rutine nudijo otroku občutek varnosti in mirnosti, hkrati omogočajo zmožnost učenja in prilagajanja na nove situacije. Brez skrbi, vaš otrok bo rasel in se razvijal tudi če niste popolni (nihče ni). Samo sledite tem osnovnim smernicam in se sprostite.

'Učenje je naravni proces, ki ga izvrši otrok, ne s poslušanjem temveč z izkušnjo in doživljanjem okolja.'

(Maria Montessori)

Andreja,

pedagoginja montessori 3–6

(povzeto po: Realistic and relaxed parenting, Jane M. Jacobs)

»Veličina človekove osebnosti se začne z uro rojstva.«

(Maria Montessori, Srkajoči um)

Čestitamo

Družini Logar ob rojstvu Tiane!

Zahvale

Iskreno se zahvaljujemo:

- gospe Maruši Lavre za sodelovanje in posredovanje njenega znanja s področja glasbe
- gospe Slađani, vodji kuhinje, za posebno skrb pri ustreznem zagotavljanju naše prehrane
- Zavodu za šolstvu, enota Koroške, Slovenj Gradec za možnost uporabe njihove sejne sobe pri izvedbi skupne delavnice za starše

Česa se lahko naučimo od otrok?

Otroci se nam pogosto zdijo kot nepopisan list ali kot prazna posoda, v katero moramo vliči svoje znanje, svoje navade in vrednote... Razmišljamo, kako bi otroke naučili te ali one spretnosti, kako bi jim kar najbolje pomagali in jih podprili. Vendar če se znamo ustaviti in otroke zares opazovati, pa kmalu ugotovimo, da nas lahko naučijo marsikaj pomembnega.

Otroci živijo v sedanjem trenutku.

Ko smo na prehodu, si mi v glavi delamo sezname, kaj vse še moramo ta dan postoriti, naši otroci pa ostanejo prisotni in opazijo plevel, ki raste skozi razpoko v pločniku, ptičke na drevesu, avto, ki hupa, vodo, ki brizga iz vodometa ... in prav vse jih navda z veliko mero veselja.

Otroci se učijo brez truda.

Maria Montessori je opazila, da se predšolski otroci učijo brez napora, znanje vpijejo kot goba, ki posrka vodo. Temu pravimo srkajoči um. To pome-

ni, da nam enoletniku ni treba razlagati o slovnici ali stavčni strukturi. Toda pri treh letih bo že imel širok besedni zaklad in tvoril kratke stavke. Samo pomislite, koliko truda in dela moramo vložiti, če se želimo kot odrasli naučiti tujega jezika.

Otroci so lahko neverjetno samostojni in motivirani.

Če je okolje prilagojeno njihovim potrebam, se aktivnosti lotijo z velikim navdušenjem in preizkušajo svoje sposobnosti. Hitro pobrišejo, kar se je polilo, poiščejo plenico za dojenčka, odnesejo smeti v koš, pomagajo nam pri pripravi hrane, radi se samostojno oblečejo. Pogosto nas lahko preseneti, koliko so že sposobni narediti sami, če jim le damo možnost.

Otroci ne kuhajo zamer. Predstavljajte si malčka, ki želi ostati na igrišču, potem ko ste rekli, da je čas za odhod. Sledijo solze, morda kričanje, neutolažljiv jok, ki lahko traja nekaj časa. Toda ko se pomiri (z vašo pomočjo), je zopet tako vesel in zvedav otrok kot vsak dan. Za

razliko od odraslih – včasih vstanemo z levo nogo in smo nato še ves dan nerazpoloženi.

Otroci z lahkoto odpustčajo.

Vsi kdaj naredimo napako – izgubimo živce, pozabimo na obljubo ali pa se preprosto ne počutimo najbolje. Kadar se otroku opravičimo, mu s tem tudi pokažemo, kako se s kom pobotamo. Verjetno nas bo čvrsto objel ali nas presenetil s prijazno besedo.

Otroci so pristni.

Rada preživljam čas z otroki, ker so neposredni in odkriti. Njihova pristnost je nalezljiva. Rečejo, kar mislijo in ne skrivajo svojih čustev.

Zagotovo se vam je že zgodila podobna situacija: otrok je v polni čakalnici pokazal na moškega

in glasno rekel: »Ta stric pa nima las.« Odrasli bi se od sramu najraje pogreznili v zemljo, našim otrokom pa ni niti malo nerodno.

Ravno zaradi te neposrednosti so tako dobra družba. Pri njih ni skritih namenov, vedno nam pokažejo, kaj mislijo ali čutijo. Vedo, kako biti avtentični. Ne dvomijo vase. Ne sodijo drugih. Res se lahko veliko naučimo od njih.

Eni,

pedagoginja montessori 0–3

(povzeto po: *The Montessori Toddler: A parent's guide to raising a curious and responsible human being*, Simone Davies)

